

NACIONALNI NAČRT ZA RAZVOJ PROSTOVOLJSTVA DO LETA 2030

SLOVENSKA
FILAŃSKA
SLOVĖNTROPIJA

SLOVENSKA MREŽA
PROSTOVOLJSKIH ORGANIZACIJ

Volunteering Equality
Rights Action
VERA

Co-funded by
the European Union

KAZALO

1. NEODVISNO IN VKLJUČUJOČE SODELOVANJE V PROSTOVOLJSTVU ————— 2

- 1.1 Prostovoljstvo kot demokratično udejstvovanje, dostojanstvo in svoboda
- 1.2 Sodelovanje v mrežah
- 1.3 Razvoj lokalnih skupnosti in regionalni razvoj
- 1.4 Nadnacionalno sodelovanje in solidarnost

2. VIRI ZA VEČJO VREDNOST IN USKLAJEVANJE NA PODROČJU PROSTOVOLJSTVA ——— 7

- 2.1 Pravni in politični okvir
- 2.2 Transparentno in demokratično državno financiranje
- 2.3 Vlaganje za družbeni učinek
- 2.4 Odpornost skupnosti
- 2.5 Stabilnost in trajnost
- 2.6 Evropska solidarnostna enota in evropska politika prostovoljstva

3. NOVI PROSTOVOLJCI IN METODE ————— 10

- 3.1 Vodje in mentorji prostovoljcev
- 3.2 Fizična, duševna in socialna varnost
- 3.3 Neformalno prostovoljstvo
- 3.4 Digitalizacija
- 3.5 Kakovost za nove načine vključevanja
- 3.6 Nove zaposlitvene situacije
- 3.7 "Volunturizem"

4. OPOLNOMOČENJE PROSTOVOLJCEV ————— 14

- 4.1 Odpiranje možnosti
- 4.2 Vključevanje
- 4.3 Prostovoljstvo v vzgojno-izobraževalnih ustanovah

5. VREDNOTENJE PRISPEVKA PROSTOVOLJSTVA ————— 17

- 5.1 Družbeni izzivi in promocija
- 5.2 Zunaj okvira izvajanja storitev
- 5.3 Potrjevanje učenja
- 5.4 Raziskave in merjenje

UVODNIK

V zadnjih letih smo bili priča odzivu prostovoljcev na nesreče in krize kot so poplave, požari, COVID-19 in posledice selitev ljudi, ki zaradi vojaških spopadov, okoljskih in ekonomskih kriz iščejo varno zavetje v Evropi. Družba pri spopadanju z razvojnimi izzivi in izrednimi situacijami ostane trdna in odporna prav zaradi angažiranosti, pomoči in solidarnosti prostovoljcev_k in prostovoljskih organizacij, prav zato pa je ključno, da so na državni ravni vzpostavljene ustrezne strukture za podporo prostovoljstvu. Prostovoljci niso le vir človeške moči za pomembne naloge v družbi, temveč prispevajo tudi k socialni koheziji, medosebnim odnosom in utiranju poti za uresničevanje evropskih vrednot: človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države ter človekovih pravic. Prostovoljstvo ustvarja dodano vrednost na več ravneh, z vrednotenjem prostovoljstva pa lahko okrepiamo posameznike, skupnosti, družbe in gospodarstva.

Nacionalni načrt za razvoj prostovoljstva do leta 2030 temelji na Evropskem načrtu za razvoj prostovoljstva do leta 2030 (BEV2030), ki ga je potrdil Evropski prostovoljski center (CEV) in je nadaljevanje priporočil, ki so bila zapisana v Strategiji evropske politike za prostovoljstvo (PAVE). Namen nacionalnega načrta je spodbuditi ukrepe, ki bodo prostovoljstvo še okrepili in prispevali k njegovemu dolgoročnemu in trajnostnemu razvoju, s tem pa k razvoju spoštljivih in kohezivnih skupnosti.

Za doseganje ciljev načrta in vzpostavitev potrebnih pogojev za celosten in kakovosten razvoj prostovoljstva so potrebna močna in transparentna partnerstva med državo s pristojnimi ministrstvi, občinami in prostovoljskimi organizacijami/organizacijami s prostovoljskim programom. S tem namenom je Slovenska filantropija, ki koordinira Slovensko mrežo prostovoljskih organizacij, julija 2023 analizirala stanje prostovoljstva iz perspektive občin in prostovoljskih organizacij. Analiza je pokazala potrebo tako občin kot prostovoljskih organizacij po krepitvi dialoga z oblikovalci nacionalnih politik, po medsektorskih srečanjih ter po večji vključenosti v oblikovanje in izvajanje nacionalnih politik socialne kohezije.

Kaže se, da je za izboljšanje kazalnikov uresničevanja evropskih smernic razvoja prostovoljstva potrebno okrepiti državno financiranje, da se na ravni regij, občin in znotraj posameznih prostovoljskih organizacij ter organizacij s prostovoljskim programom zagotovi trajosten in skladen razvoj prostovoljstva. Če želimo zares prispevati k oblikovanju bolj vključujoče in odporne družbe, je nujno, da država s pristojnimi ministrstvi prizna vlogo prostovoljstva, ga z oblikovanjem in izvajanjem nacionalne strategije za prostovoljstvo ustrezno podkrepiti ter v oblikovanje in izvajanje politik prostovoljstva vključuje vse zainteresirane strani.

Franci Zlatar, izvršni direktor Slovenske filantropije,
član upravnega odbora Evropskega prostovoljskega centra

Nacionalni načrt za razvoj prostovoljstva naslavlja temeljne teme, identificirane v Evropskem načrtu za razvoj prostovoljstva do leta 2030, z upoštevanjem nacionalnih okvirjev in identificiranih potreb na ravni občin in prostovoljskih organizacij. Teme so razvrščene v pet tematskih sklopov, ki se medsebojno povezujejo in dopolnjujejo: neodvisno in vključujoče sodelovanje, viri za večjo vrednost in usklajevanje, novi prostovoljci in metode, opolnomočenje in vrednotenje prispevka prostovoljcev. Vsak sklop vsebuje specifična priporočila za državne organe za izboljšanje pogojev delovanja prostovoljskih organizacij ter organizacij s prostovoljskim programom, s ciljem kakovostnega razvoja prostovoljstva.

1. NEODVISNO IN VKLJUČUJOČE SODELOVANJE V PROSTOVOLJSTVU

[Načrt za evropsko prostovoljstvo 2023](#)¹ izpostavlja sodelovanje med državo in lokalnimi skupnostmi, gospodarstvom in nevladnimi organizacijami oz. med javnim in zasebnim sektorjem ter povezovanje v regiji in širše. Tovrsten partnerski pristop, ki mora hkrati upoštevati tudi glasove prostovoljcev ter lokalnih skupnosti, je ključen za učinkovito delovanje prostovoljske infrastrukture. Že dosedanja [Strategija razvoja nevladnih organizacij in prostovoljstva do leta 2023](#)² je krepitev sodelovanja države z nevladnimi organizacijami navajala kot enega temeljnih strateških ciljev, vendar je analiza stanja, ki smo jo izvedli na Slovenski filantropiji, pokazala, da potrebe po kakovostnem sodelovanju med deležniki ostajajo nenaslovljene. Tako [občine](#)³ kot [prostovoljske organizacije](#)⁴ so poudarjale, da bi si želele biti bolj vključene v širši dialog in v oblikovanje politik socialne kohezije. Tudi [Strategija razvoja Slovenije 2030](#)⁵ poudarja, da morajo biti za večjo skladnost razvojnih politik v prihodnje vzpostavljeni boljši mehanizmi horizontalnega in večnivojskega sodelovanja, povezovanja vsebin, razumevanja presečnih tematik ter centralnega načrtovanja, izvajanja in spremljanja teh politik. Stalni dialog zagotavlja, da bo nacionalni načrt za razvoj prostovoljstva medsektorski, da ga oblikujejo različne perspektive ter da so njegovi ukrepi vključujoči in ustrezni v različnih okoliščinah.

1.1 PROSTOVOLJSTVO KOT DEMOKRATIČNO UDEJSTVOVANJE, DOSTOJANSTVO IN SVOBODA

Prostovoljstvo je bistvena sestavina evropske demokracije in izraz evropskih vrednot. Aktivno vključevanje državljanov tako v praktične ukrepe kot v razvoj politik, ki vodijo k sistemskim spremembam in socialni koheziji, je ključnega pomena. Glas prostovoljcev je potrebno upoštevati ter prostovoljcem omogočiti, da kot partnerji prispevajo k odprti, vključujoči in dostopni družbi.

¹ www.prostovoljstvo.org/media/BEV2030_CEV_SL_FINAL.pdf

² www.gov.si/assets/ministrstva/MJU/SNVO/Prostovoljstvo/Strategija-razvoja-NVO-in-prostovoljstva.pdf

³ www.prostovoljstvo.org/media/documents/Analiza_vprasanika_za_obcine_o_uresnicevanju_nacrta_BEV2030.pdf

⁴ www.prostovoljstvo.org/media/documents/Analiza_vprasanika_za_organizacije_o_uresnicevanju_nacrta_BEV2030.pdf

⁵ www.gov.si/assets/ministrstva/MKRR/Strategija-razvoja-Slovenije-2030/Strategija_razvoja_Slovenije_2030.pdf

- Kot oblikovalci politik varujte **osnovna načela prostovoljstva**⁶ (prepoved diskriminacije, načelo varstva uporabnikov prostovoljskega dela, načelo prepovedi izkoriščanja prostovoljcev, načelo varstva otrok, mladoletnih oseb in oseb, ki jim je delno ali celoti odvzeta poslovna sposobnost, načelo nezdržljivosti in brezplačnosti prostovoljstva ter načelo nadvladanosti prostovoljskega dela), spoštujte zakonodajo na področju prostovoljstva in skrbite za pravilno razumevanje prostovoljstva v družbi.
- Člen 11 **Lizbonske pogodbe**⁷ o strukturiranem dialogu z Evropsko civilno družbo izvajajte v celoti.
- Partnerji civilne družbe, ki so strokovnjaki na področju prostovoljstva, naj sodelujejo v rednem dialogu o vseh zadevah, ki so povezane s prostovoljci in prostovoljstvom.
- Vse, ki se ukvarjajo s prostovoljstvom, vključite v oblikovanje in izvajanje politik socialne kohezije.
- Omogočajte izobraževanja o pomenu participativne demokracije.
- Podatkovne zbirke, rezultati raziskav in analiz na temo prostovoljstva naj bodo dostopni, javnost pa vključujte v oblikovanje predpisov na vseh ravneh odločanja.
- Država naj v vse strateške dokumente vključuje prostovoljstvo.
- Spodbudite vzpostavitev in delovanje regionalnih prostovoljskih centrov.

1.2 SODELOVANJE V MREŽAH

Medsektorsko sodelovanje je ključnega pomena, da se lahko prostovoljske organizacije odzovejo na obstoječe in nove potrebe po pomoči in podpori. Omogoča, da razumemo, kaj vse se na nekem področju dogaja in kateri akterji so vpleteni v reševanje posameznih situacij. Na tak način se dela povezano in celostno, ne prihaja do podvajanja aktivnosti in do povečevanja stroškov delovanja, hitreje pa se naslavlja tudi nove potrebe. Vzpostavljene morajo biti demokratične in vključujoče strukture, ki podpirajo in spodbujajo prostovoljstvo. Za razvoj in vzdrževanje mrež, v katere se glede na potrebe vključujejo akterji iz različnih sektorjev, področij in na vseh ravneh (lokalni, regionalni, nacionalni in evropski), je treba zagotoviti ustrezno in primerno javno financiranje.

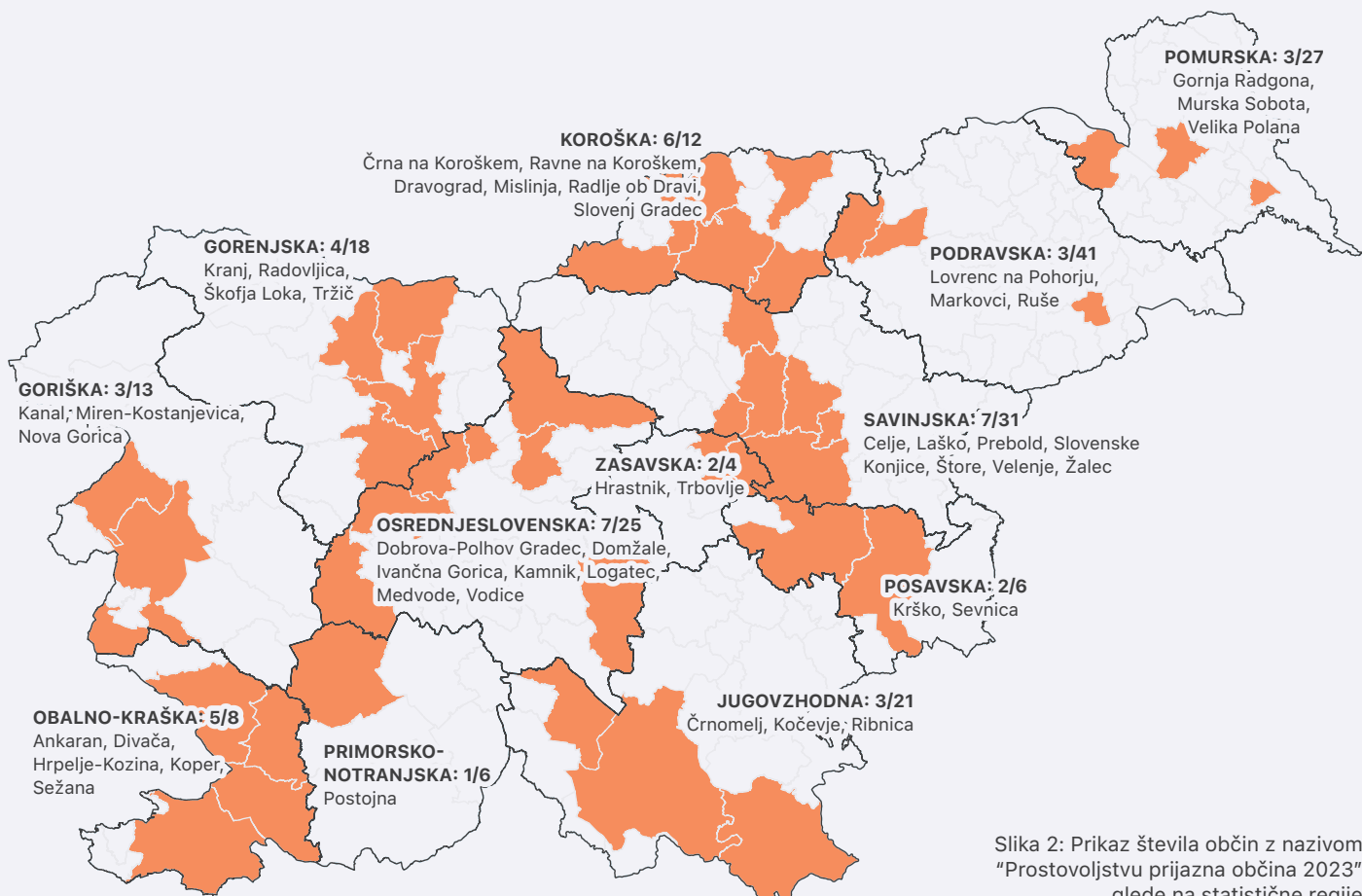
- Redno sklicujte medsektorska srečanja za spodbujanje skupnega iskanja rešitev in sodelovanja akterjev z različnih področij in sektorjev, da se izkoristi celotni potencial prostovoljcev in njihovih organizacij.
- Moderirajte proces dogovarjanja med različnimi deležniki (nevladnimi organizacijami, ministrstvi, javnimi zavodi, občinami, regionalnimi stičišči ipd.) in jih podpirajte pri pripravi dogovorov o sodelovanju oz. vzpostavljanju (obstoječih) organizacijskih oblik povezovanja.
- Prostovoljskim organizacijam in organizacijam s prostovoljskim programom namenajte zadostno javno financiranje.

⁶ [Zakon o prostovoljstvu \(ZProst\)](#), čl. 10. - 15. in [Etični kodeks prostovoljstva](#)

⁷ www.eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=celex:12012M/TXT

1.3 RAZVOJ LOKALNIH SKUPNOSTI IN REGIONALNI RAZVOJ

Delujoče podporno okolje, ki je potrebno za razvoj prostovoljstva, na lokalni ravni ustvarjajo tako regije kot občine. Občine lahko z razširjenim in kakovostno razvitim prostovoljstvom odgovarjajo na izzive lokalne skupnosti in zagotavljajo, da je občina prijazen, spodbuden in vključujoč kraj za prebivalce in obiskovalce. Da pa lahko občine izvajajo tovrstno podporo prostovoljstvu, je na prvem mestu potrebna podpora pristojnih ministrstev. Slovenska filantropija občine, ki si še posebej zavzeto prizadevajo za razvoj prostovoljstva, letno nagraduje z nazivom Prostovoljstvu prijazna občina⁸. Smernice, katerih uresničevanje bi na ravni občin omogočilo razvoj prostovoljstva, so opisane tudi v Priročniku za Prostovoljstvu prijazne občine 2024⁹.

Slika 2: Prikaz števila občin z nazivom "Prostovoljstvu prijazna občina 2023" glede na statistične regije

Skupno poročilo o prostovoljstvu v Republiki Sloveniji za leto 2022¹⁰ predstavlja podatke o obsegu prostovoljstva v različnih regijah. Vidne so večje razlike v razvitosti prostovoljstva med regijami, na kar so v naši raziskavi¹¹ opozarjale tudi same prostovoljske organizacije. Trajnostni in skladen razvoj občinskih in regionalnih politik omogoča gospodarski, okoljski in družbeni razvoj ter večjo kakovost življenja vseh. Skrb za spodbujanje skladnega regionalnega razvoja, ki vključuje tako zmanjšanje regionalnih kot notrajnih razlik v regijah, z medsebojnim usklajevanjem države, regionalnih stičišč in občin, je v skladu s Cilji regionalne politike Slovenije v obdobju 2021–2027¹².

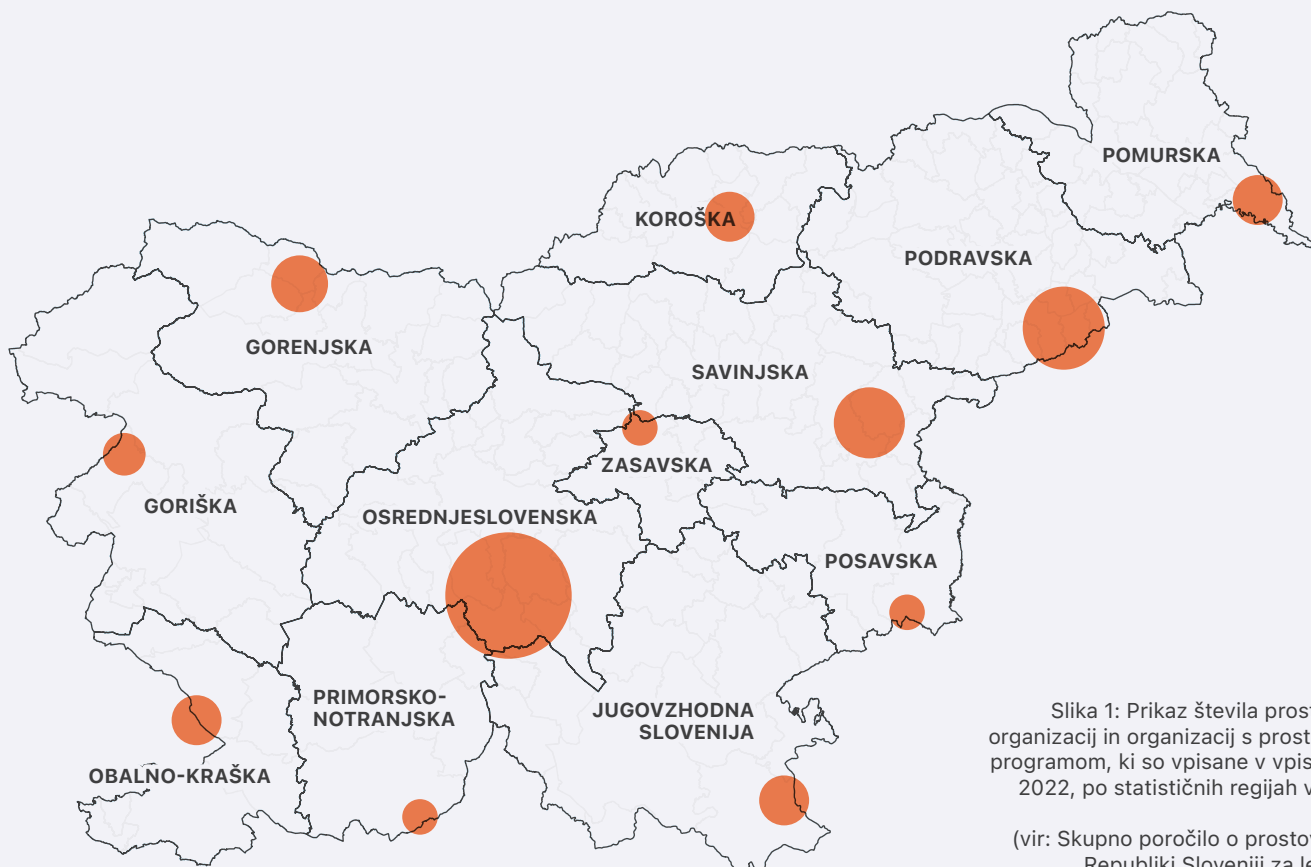
⁸ www.prostovoljstvo.org/prostovoljstvu-prijazna-obcina-2023

⁹ www.prostovoljstvo.org/media/images/za-organizacije/Smernice_za_Prostovoljstvu_prijazne_obcine_2024.pdf

¹⁰ www.prostovoljstvo.org/prostovoljstvo-danes

¹¹ www.prostovoljstvo.org/media/documents/Analiza_vprasanika_za_organizacije_o_uresnicevanju_nacrta_BEV2030.pdf

¹² www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/dz/2020/DZ3_2020.pdf

Slika 1: Prikaz števila prostovoljskih organizacij in organizacij s prostovoljskim programom, ki so vpisane v vpisnik v letu 2022, po statističnih regijah v Sloveniji

(vir: Skupno poročilo o prostovoljstvu v Republiki Sloveniji za leto 2022)

Regija	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Gorenjska	1.780	2.318	2.624	5.128	3.997	16.376	8.959	6.350	7.158	6.471	6.456	9.885
Goriška	477	3.373	4.141	3.942	4.343	21.694	20.398	25.449	24.572	15.868	16.392	22.842
Jugovzhodna	748	1.256	1.380	8.192	1.936	7.230	35.460	4.227	16.981	3.833	5.747	5.993
Koroška	325	391	399	463	472	54.544	21.443	14.220	18.754	2.187	2.676	8.682
Obalno-kraška	116	227	241	860	1.195	16.584	1.440	6.912	3.179	6.028	2.761	4.061
Osrednje-slovenska	19.020	38.200	28.905	50.416	65.796	100.106	112.105	109.478	119.602	112.218	97.863	103.071
Podravska	1.541	2.317	3.007	3.450	6.432	28.207	8.355	14.930	25.592	11.249	15.976	20.686
Pomurska	201	1.185	1.390	1.542	2.396	4.303	3.307	3.624	3.850	5.054	5.288	6.349
Posavska	81	523	728	2.250	2.499	1.420	1.640	2.120	2.454	2.413	2.457	2.839
Primorsko-notranjska	131	378	411	588	1.567	9.246	28.188	19.939	17.886	5.821	10.465	15.696
Savinjska	2.094	3.853	3.515	6.970	5.620	45.774	44.225	32.884	38.239	15.882	20.501	23.717
Zasavska	59	116	162	405	569	1.778	5.694	4.171	5.864	1.779	1.938	2.285
Skupaj	26.573	54.137	46.903	84.206	96.822	307.262	291.214	244.304	284.131	188.803	188.520	226.106

Tabela 1: Primerjalni pregled števila prostovoljcev po regijah (vir: Skupno poročilo o prostovoljstvu v Republiki Sloveniji za leto 2022)

Kot je bilo poudarjeno v okviru natečaja [Evropska prestolnica prostovoljstva](#)¹³, dobro medsektorsko sodelovanje na lokalni ravni med javnim in zasebnim sektorjem (profitnim in neprofitnim) pomeni velik potencial za skupnosti vseh vrst in velikosti. Tako se lahko različni deležniki skupaj soočajo z različnimi težavami in prispevajo k skupnim, trajnostnim rešitvam za sedanje in prihodnje izzive, k razvoju turizma, kulturne ponudbe ter ohranjanju naravne in kulturne dediščine.

¹³ <https://www.europeanvolunteercentre.org/ev-capital>

- Vključenost prostovoljskih organizacij, ki delujejo na posameznih področjih (mladi, duševno zdravje, starejši, okolje, šport, turizem ...), v soustvarjanje javnih politik naj postane norma. Priložnosti, ki jih ponujajo participativni procesi odločanja, naj bodo v celoti izkoriščene in uporabljene.
- Na različnih področjih in ministrstvih spodbujajte razvoj prostovoljstva v različnih regijah, pri čemer posebno podporo namenjajte tistim regijam, ki imajo slabše izhodišče za razvoj.
- Financirajte delovanje regionalnih prostovoljskih centrov.
- Posebno pozornost namenjajte povezavam med javnim in zasebnim sektorjem (neprofitnim in profitnim) in poskrbite, da si vse zainteresirane strani prizadevajo za razumevanje dodane vrednosti prispevka vsakega sektorja.
- Prepoznavajte lokalne pobude, ki ustvarjajo prostor za prostovoljstvo in jih je mogoče razširiti z nacionalno podporo.

1.4 NADNACIONALNO SODELOVANJE IN SOLIDARNOST

Po vsem svetu smo priča naraščanju aktivizma in prostovoljstva, ki prestopa meje držav in povezuje ljudi širom sveta, motivirane za odzivanje na globalne izzive, kot so podnebne spremembe, migracije in pandemija COVID-19. Vse to je ponovno potrdilo pomen čezmejne solidarnosti za reševanje skupnih izzivov in neenakosti ter za zaščito in podporo ranljivim. Kot odgovorni in dejavni člani mednarodne skupnosti smo se v Sloveniji zavezali k sooblikovanju politik in ukrepov za reševanje skupnih razvojnih izzivov z [mednarodnim razvojnim sodelovanjem in humanitarno pomočjo](#)¹⁴.

- Prostovoljce prepoznajte kot pomembno silo za doseganje [globalnih ciljev](#)¹⁵ trajnostnega razvoja (CTR) in jih vključujte v ukrepe za uresničevanje [Agende 2030](#)¹⁶.
- Ministrstva v sodelovanju s Statističnim uradom Republike Slovenije (SURS) in Uradom Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj (UMAR) zbirajo podatke in vključujejo prispevek prostovoljstva v že obstoječe in nove raziskave (na primer v Prostovoljne nacionalne preglede za cilje trajnostnega razvoja).
- Občine, izobraževalne ustanove, organizacije za razvoj prostovoljstva in organizacije, ki vključujejo prostovoljce, podprite pri krepitevi zmogljivosti za spodbujanje in izvajanje globalne solidarnosti in za doseganje ciljev trajnostnega razvoja (CTR).

¹⁴ www.gov.si teme/nacrtovanje-in-izvajanje-mednarodnega-razvojnega-sodelovanja-in-humanitarne-pomoci-slovenije/

¹⁵ unis.unvienna.org/unis/sl/topics/sustainable_development_goals.html

¹⁶ www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/uresnicevanje-agende-2030/

2. VIRI ZA VEČJO VREDNOST IN USKLAJEVANJE NA PODROČJU PROSTOVOLJSTVA

Program za prostovoljstvo v Evropi ([Policy Agenda for Volunteering in Europe - PAVE](#)¹⁷) navaja ključne podporne mehanizme za prostovoljsko infrastrukturo: ustrezen pravni okvir prostovoljstva, zanesljive in namenske sheme financiranja za prostovoljske organizacije, raziskave, ki vključujejo primerljive in uveljavljene sisteme zbiranja podatkov za dokumentiranje učinka in vrednosti prostovoljstva, institucionalizirane poti komuniciranja z odločevalci na vseh ravneh, dogovorjene standarde dobre prakse in zagotavljanje kakovosti. Razumeti je treba, da sočutje, altruizem, velikodušnost in solidarnost, na katerih temelji prostovoljstvo, potrebujejo sistemske spodbude in podporo.

2.1 PRAVNI IN POLITIČNI OKVIR

Pravni in politični okvir se morata odzivati na realnost spreminjajočih se prostovoljskih ekosistemov, med drugim na rast neformalnih pobud in spletno prostovoljstvo. Ob tem pa prostovoljske organizacije, kot je pokazala analiza, poudarjajo, da je ključno sprejete dogovore tudi izvajati v praksi.

- Finančni in vsebinski okviri na nacionalni ravni naj bodo usklajeni s prostovoljskimi politikami.
- Prepoznajte potencial sodelovanja s prostovoljskimi organizacijami pri doseganju ciljev javnih politik.
- Spodbujajte ministrstva k oblikovanju samostojnih strategij za razvoj prostovoljstva ter k vključevanju ukrepov za spodbujanje prostovoljstva v druge strateške dokumente.

2.2 TRANSPARENTNO IN DEMOKRATIČNO DRŽAVNO FINANCIRANJE

Transparentno in demokratično državno financiranje prostovoljskih pobud, ki organizacijam zagotavlja varnost, je bistvenega pomena za razvoj kakovostnega prostovoljstva. Brez državne podpore civilni družbi in prostovoljcem nastajajo dolgoročni izzivi na področju socialne kohezije, varnosti in zaščite za vse. Financiranje so kot pomanjkljivo v naši [raziskavi](#)¹⁸ izpostavljale tako prostovoljske organizacije kot občine.

- Za organizacije, ki vključujejo prostovoljce, in za prostovoljsko mrežo omogočite različne možnosti financiranja za kritje osnovnih stroškov in projektov različnih velikosti.

Javno financiranje naj sledi načelom preglednosti, učinkovite porabe, zasledovanja javne koristi, ekonomičnosti in kakovosti.
- Javna sredstva za prostovoljstvo dodeljajte na podlagi razpisov, ki naj bodo ciljno naravnani, njihovi cilji pa naj izhajajo iz ciljev javnih politik in identificiranih potreb.
- Poenostavite postopke, da bi vsem subjektom, tudi prostovoljskim organizacijam z omejenimi zmogljivostmi (malo ali nič plačanega osebja), olajšali prijavo za financiranje, ne da bi pri tem ogrozili standarde in/ali transparentnost.

¹⁷ www.europeanvolunteercentre.org/pave

¹⁸ www.prostovoljstvo.org/nacrt-za-evropsko-prostovoljstvo-2030

2.3 VLAGANJE ZA DRUŽBENI UČINEK

Javno in državno financiranje bi moralo odsevati dejanske stroške prostovoljstva ter upoštevati tako potrebe prostovoljske mreže in organizacij kot vrednost prispevka prostovoljcev.

- Financiranje in drugo podporo dodeljajte na pravičen način, ki je dovolj prožen, da ustreza prožnosti odzivanja prostovoljskih organizacij na potrebe.
- Prostovoljskim organizacijam nudite podporo tudi prek sistemov merjenja družbenega učinka in preko financiranja manjših projektov, ki naslavlajo kompleksna vprašanja skupnosti.
- Skrbite za informiranje lokalnih deležnikov o virih financiranja za velike investicije, ki zahtevajo povezovanje občin in regij, in jih podpirajte pri pripravi projektov.
- Omogočite pogoje za razvoj novih prostovoljskih iniciativ in njihovo nadgrajevanje v obsežnejše pobude, tako da omogočite in spodbujate raziskovalno delo in pilotne projekte.

2.4 ODPORNOST SKUPNOSTI

Prostovoljstvo je pomemben del odpornosti skupnosti in je kot tak sestavni del skupnostnega načrtovanja za preprečevanje in odzivanje na krize in različne izzive (npr. staranje prebivalstva). Kot je navedeno v Skupnem poročilu o prostovoljstvu v Republiki Sloveniji za leto 2022, je bilo v letu 2022 na področju civilne zaščite in reševanja opravljenih 437.179 prostovoljskih ur. Prostovoljstvo v kriznih razmerah zahteva posebno pozornost, načrtovanje in organizacijo.

- Prostovoljstvo vključite kot sestavni del skupnostnega načrtovanja ter sistemov odzivanja za preprečevanje in odzivanje na krize.
- Prostovoljstvo v kriznih razmerah naj bo sorazmerno z možnimi tveganji in upošteva znanje, izkušnje in potencial civilnega aktivizma ter prostovoljcev in osebja organizirane civilne družbe.
- Razvijajte infrastrukturna partnerstva ter izobraževanja na področju odpornosti za izredne razmere.
- Vnaprej pripravite strukture za prostovoljstvo v izrednih razmerah, ki naj bodo ustrezno podprte ter financirane. Takšne strukture razvijajte skupaj z drugimi pobudami, ki bolj medsektorsko gradijo občutek za skupnost.

2.5 STABILNOST IN TRAJNOST

Prostovoljske organizacije naj prožno in usklajeno zagotavljajo kakovostne, dolgoročne in trajnostne učinke ter ustrezne odzive na potrebe skupnosti, zlasti tiste, ki se nenadoma pojavijo v kriznih razmerah. Zato morajo biti stabilne, uveljavljene in dobro cenjene ne le v skupnosti, temveč tudi in zlasti pri lokalnih, regionalnih in nacionalnih organih.

- Prostovoljskemu sektorju namenajte ustrezno podporo in spodbudo, da se lahko prožno in inovativno odziva na potrebe skupnosti, raste in je trajnosten.
- Razvijajte ustrezne ter usklajene medsektorske strategije razvoja prostovoljstva za različna področja politike in sektorje.
- Poenostavljajte in spodbujajte mreženje in sodelovanje med ministrstvi, občinami, prostovoljskimi organizacijami, javnimi organi in sektorji, da se povečata potencial in verjetnost, da so organizacije v času krize pripravljene sodelovati.
- Zagotavljajte specifično podporo prostovoljskim pobudam, ki so nastale zaradi rastočih ali nenadnih potreb skupnosti (kot so kriza COVID-19, poplave in potrebi), da lahko še naprej izkoriščajo ustvarjeno energijo in navdušenje ter se tako še naprej odzivajo na družbene potrebe, dokler te obstajajo.
- Omogočajte potrebno podporo za bolj uveljavljene prostovoljske pobude in za prostovoljsko mrežo, da se zagotovi njihova trajnost in prizna njihova ključna vloga v naših skupnostih in družbi kot celoti.

2.6 EVROPSKA SOLIDARNOSTNA ENOTA IN EVROPSKA POLITIKA PROSTOVOLJSTVA

Evropska solidarnostna enota¹⁹ bi morala biti izhodišče za širšo in celovitejšo evropsko politiko prostovoljstva.

- Politike prostovoljstva naj bodo usklajene na različnih področjih in vključujejo močno podporo za delujočo prostovoljsko infrastrukturo, ki temelji na medsektorskem dialogu, posvetovanju in sodelovanju. To bi moralo potekati na vseh ravneh odločanja s podporo in spodbudo na ravni EU.

¹⁹ youth.europa.eu/solidarity_sl

3. NOVI PROSTOVOLJCI IN METODE

V prostovoljstvo se ves čas vključujejo novi ljudje, hkrati pa se ves čas razvijajo nove metode in pristopi za vključevanje. Na to, kako se prostovoljstvo prilagaja novim zapletenim situacijam, digitalnim možnostim, mladim, neformalnemu prostovoljstvu in novim trendom, vplivata financiranje in ustrezno vzpostavljena infrastruktura.

3.1 VODJE IN MENTORJI PROSTOVOLJCEV

Za kvalitetno delovanje organiziranega prostovoljstva z ustrezno usposobljenostjo prostovoljcev in kakovostnim upravljanjem z njimi so potrebni usposobljeni mentorji in koordinatorji prostovoljstva ter vodje prostovoljskih organizacij.

- Na voljo naj bodo javna sredstva za podporo zaposlovanju, usposabljanju in vključevanju vodij prostovoljskih organizacij, mentorjev in koordinatorjev na posameznih vsebinskih področjih in različnih geografskih območjih.
- Spodbujajte usposabljanja in letne strokovne posvete za mentorje in koordinatorje prostovoljcev.
- Sprejmite ukrepe za kakovostno delo mentorjev in koordinatorjev prostovoljcev z izdelavo kriterijev za vrednotenje dela ter ustrezno sistematizacijo delovnega mesta mentorja prostovoljcev.
- Na voljo naj bodo sredstva, ki organizaciji omogočajo uvedbo in vzdrževanje različnih podpornih ukrepov, zlasti za nove prostovoljce, npr. medgeneracijsko mentorstvo, supervizija in drugi alternativni in vrstniški pristopi za pomoč prostovoljcem.
- Upoštevajte stroške dela mentorja ter stroške udeležbe mentorjev na usposabljanjih.
- Poskrbite za objavo javnih razpisov za razvoj prostovoljskih organizacij, ki bodo subvencionirali trajnostno naravnana delovna mesta za mentorje in koordinatorje prostovoljstva v prostovoljskih organizacijah ter kreirali nove prostovoljske programe v okolju oziroma skupnosti.

3.2 FIZIČNA, DUŠEVNA IN SOCIALNA VARNOST

- Investirajte v izobraževanja, ki zagotavljajo, da so vsi vodje prostovoljcev usposobljeni za vse potrebne pravne, zdravstvene ter varnostne zahteve za vodenje prostovoljcev in nudenje podpore.
- Na razpisih upoštevajte sredstva za stroške malice in prevoza prostovoljcev, usposabljanj mentorjev in prostovoljcev, nadomestilo za uporabo lastnih sredstev, če je potrebno pa še stroške nezgodnega zavarovanja ter stroške zavarovanja odgovornosti prostovoljcev.

3.3 NEFORMALNO PROSTOVOLJSTVO

Poleg prožnega in hitrega odzivanja na družbene potrebe so neformalni prostovoljci še dodatno pomembni, ker gradijo občutek povezanosti in solidarnosti med ljudmi, ki se soočajo s skupnimi izzivi. Spontano prostovoljstvo je lahko, zlasti v kriznih časih, ključni vir odpornosti skupnosti, vendar morajo biti vzpostavljeni osnovni standardi ravnanja ter sinergija z bolj organiziranimi oblikami skupnostnega sodelovanja, saj je le tako mogoče zagotoviti kakovostno odzivanje na nastale potrebe.

- Prostovoljskim organizacijam ter občinam zagotovite ustrezno in zadostno podporo, da lahko podpirajo in usmerjajo nove oblike prostovoljstva.
- Spodbujajte nastanek in delovanje regionalnih prostovoljskih pisarn/centrov, ki bi skrbeli za boljšo koordinacijo prostovoljskega dela, s tem pa bolj kvalitetno in urejeno odzivanje na potrebe skupnosti ter zmanjšanje regionalnih razvojnih razlik v prostovoljstvu.
- Moderirajte sodelovanje različnih sektorjev, tako da skupaj iščete najboljše modele za izkoriščanje potenciala neformalnega prostovoljstva skozi sinergijo z bolj organiziranimi oblikami prostovoljstva. Tako se prizadevanja poenotijo in prispevajo k trajnostnim pobudam, ki resnično temeljijo na potrebah.
- Krepite omrežja za samopomoč in solidarnost kot element strategij za podporo prostovoljstvu, zlasti za izolirane in ranljive skupnosti.

3.4 DIGITALIZACIJA

Spletno prostovoljstvo je pokazalo pomen digitalizacije kot ključnega načina za zadovoljevanje številnih potreb v današnjih družbah in mobilizacijo večje udeležbe. Digitalno prostovoljstvo je v porastu, vendar mnoge manjše organizacije nimajo ne sredstev ne infrastrukture za podporo novim načinom dela. Podpiranje odgovornega digitalnega opolnomočenja v prostovoljskih organizacijah je eden od ključnih načinov za doseganje večjega potenciala prostovoljstva, vendar je hkrati treba paziti, da razlike v dostopu do digitalnih orodij in informacij ne povzročijo nadaljnjih neenakosti pri dostopu do prostovoljstva ali podpori prostovoljcem. Poleg tega je treba še naprej iskati ravnovesje med prednostmi digitalne pomoči in osebnim sodelovanjem, ki je tako zelo pomembno za večino prostovoljskih praks.

- Prostovoljskim organizacijam namenajte potrebna sredstva (znanje, gradivo, finance in tehnično podporo), da lahko v celoti podpirajo svoje prostovoljce pri njihovih dejavnostih (na spletu in v živo/osebno).
- Prisluhnite potrebam organizacij in ohranjajte ustrezno ravnovesje med podpiranjem priložnosti za prostovoljstvo v živo in na spletu.
- Namenajte sredstva za izvedbo usposabljanj za uporabo digitalnih orodij za prostovoljske organizacije (vključevanje spletnih prostovoljcev, zaščita na spletu, spletno vodenje evidenc ipd.).
- Financirajte sisteme za spletno prostovoljstvo kot del izvajanja politike prostovoljstva in določite standarde, ki skrbijo za prepoznavanje in omogočanje kakovostnih priložnosti, ki izpolnjujejo vse zakonske zahteve (tudi zahteve, povezane z varnostjo prostovoljcev in upravičencev ter s SUVP).
- Spodbujajte prostovoljske organizacije in organizacije s prostovoljskim programom, da se vpišejo v vpisnik prostovoljskih organizacij in organizacij s prostovoljskim programom na [AJPES](#)²⁰.

3.5 KAKOVOST ZA NOVE NAČINE VKLJUČEVANJA

Da bi zagotovili kakovostno prostovoljstvo novim prostovoljcem, je pomembno, da jih usposobimo za njihove vloge in jim pomagamo razumeti, kako prostovoljstvo prispeva k skupnemu dobremu. Prav tako jim je treba omogočiti učenje in nadgrajevanje pridobljenih spretnosti, saj jim te omogočajo dolgoročno prostovoljsko udejstvovanje na področjih, ki so zanje pomembna.

- Kakovost prostovoljskega dela zagotavljajte s spodbujanjem organizacij, ki ponujajo prostovoljske priložnosti obstoječim in novim prostovoljcem, da uporabljajo načela za kakovostno prostovoljsko udejstvovanje, opisana v dokumentu PAVE²¹, [Smernice za spletno prostovoljstvo](#)²² Evropskega centra za prostovoljstvo (CEV), in priporočila Slovenske mreže prostovoljskih organizacij.
- Spodbujajte izobraževalne programe za prostovoljce in organizacije, ki vključujejo prostovoljce, da bodo kot sestavni del programa vsebovali tudi vrednote in temeljne državljanske kompetence.

²¹ Razdelek 2:
Kakovostno
prostovoljstvo,
str. 19

²² https://www.europeanvolunteercentre.org/_files/ugd/3ec99c_6c23d1c5ae0744ae8550abf8eaf8b6fb.pdf

²⁰ www.prostovoljstvo.org/vpisnik-prostovoljskihorganizacijnaajpesu

3.6 NOVE ZAPOSLOTVENE SITUACIJE

Stalne spremembe predpisov o zaposlovanju in delovne kulture prinašajo v novo realnost zaposlovanja z večjo prožnostjo za nekatere, a tudi bolj nepredvidljivim in spremenljivim delovnim časom za druge. Prostovoljstvo ne sme nadomestiti plačane zaposlitve, zato je treba skrbno razmisliti o ravnovesju med odgovornostmi države in odgovornostmi prostovoljskih organizacij glede vprašanj brezposelnosti in stopnje zaposlenosti.

- Prostovoljske organizacije naj imajo možnosti in podporo za fleksibilno ponudbo prostovoljskih priložnosti, ki ustreza spreminjajočim se zaposlitvenim pogojem in delovnemu času.
- Spodbujajte karierne sejme, na katerih se tudi prostovoljstvo predstavi kot pomemben vir pridobivanja kompetenc.
- Potencial prostovoljskega dela zaposlenih še naprej razvijajte:
  - ☒ Vodite dialog o prostovoljstvu zaposlenih in prostovoljstvu, ki ga podpira delodajalec ([korporativno prostovoljstvo](#)²³).
  - ☒ Spodbujajte kampanje, ki ozaveščajo o prispevku zaposlenih, ki se ukvarjajo s prostovoljstvom, in o možnostih prostovoljstva zaposlenih.
  - ☒ Raziščite in razvijte načine za vključitev programov prostovoljstva zaposlenih v okviru običajnega upravljanja poklicnega razvoja. To je še posebej pomembno za zaposlene v prehodnem obdobju zaradi sprememb na delovnem mestu, na primer na prehodu v upokožitev ali na novo delovno mesto.
  - ☒ Omogočite priznanja za prostovoljstvo zaposlenih.
  - ☒ Spodbujajte nadaljnji razvoj programov prostovoljstva zaposlenih.

3.7 "VOLUNTURIZEM"

Ponudba in povpraševanje po »prostovoljskih izmenjavah« - prostovoljskih priložnostih, ki se izvajajo kot del glavnega namena potovanja ali se z njim ukvarjajo med potovanjem v lastni ali drugi državi - se povečujeta. Vedno bolj se pojavlja težnja po povezovanju prostovoljstva in turizma. Kot pri mnogih drugih pojavih so različni posamezniki in organizacije v tem predlogu prepoznali »poslovni potencial«. Industrija, ki se zdaj imenuje »prostovoljske izmenjave«, je vredna že več milijard evrov.

- Spremljajte rast sektorja in poskrbite za kakovostno prostovoljsko izkušnjo, ki zagotavlja merljivo dodano vrednost za skupno dobro in lokalno skupnost.
- Izvajajte večje informacijske kampanje za ozaveščanje javnosti o prostovoljskih izmenjavah - o škodi, ki jo lahko povzročijo, in o kazalnikih kakovosti, ki to škodo preprečujejo. Primer tega je [kampanija o "pametnem prostovoljstvu"](#)²⁴ avstralske vlade.
- Sodelujte z nevladnimi in izobraževalnimi institucijami, da vzpostavite boljše predpise in izdate smernice za varnost in učinkovitost prostovoljskih izmenjav.
- Državljanom, ki razmišljajo o modelu prostovoljskih izmenjav kot načinu prostovoljnega udejstvovanja, omogočite dostop do informacij, da lahko sprejemajo informirane odločitve in izbirajo kakovostne izkušnje.

4. OPOLNOMOČENJE PROSTOVOLJCEV

Za uspešne skupnosti so značilne močne medosebne povezave, te pa se pogosto vzpostavijo v okviru pobud, ki temeljijo na prostovoljstvu in jih vodijo prostovoljci. Če se želimo še naprej boriti proti diskriminaciji in marginalizaciji ter braniti človekove pravice, bo treba opolnomočiti in podpreti več državljanov iz različnih okolij, da se aktivno vključijo kot prostovoljci in tako pomagajo sebi in drugim.

4.1 ODPIRANJE MOŽNOSTI

Ko se povečata obseg in kakovost informacij o prostovoljstvu ter dostop do njega, lahko državljani bolje razumejo pomen in moč prostovoljstva, kar prispeva k bogastvu in raznolikosti prostovoljskega okolja v Evropi.

- Raznolikost poudarite s predstavitvijo možnosti za prostovoljsko delo na različnih področjih zanimanja in potreb.
- Podpirajte raziskave o inovativnih in prožnih oblikah prostovoljskega sodelovanja ljudi vseh starosti in ozadij ter izdelajte načrt za povečanje obsega trenutnih priložnosti.
- Usklajujte prostovoljske dejavnosti z državnimi iniciativami in politikami, namenjenimi boju proti prikrajšanosti.
- Spodbujajte prenos dobrih praks in razvijanje priročnikov za posamezna področja prostovoljstva (okolje, turizem, kultura, živali, promet...).

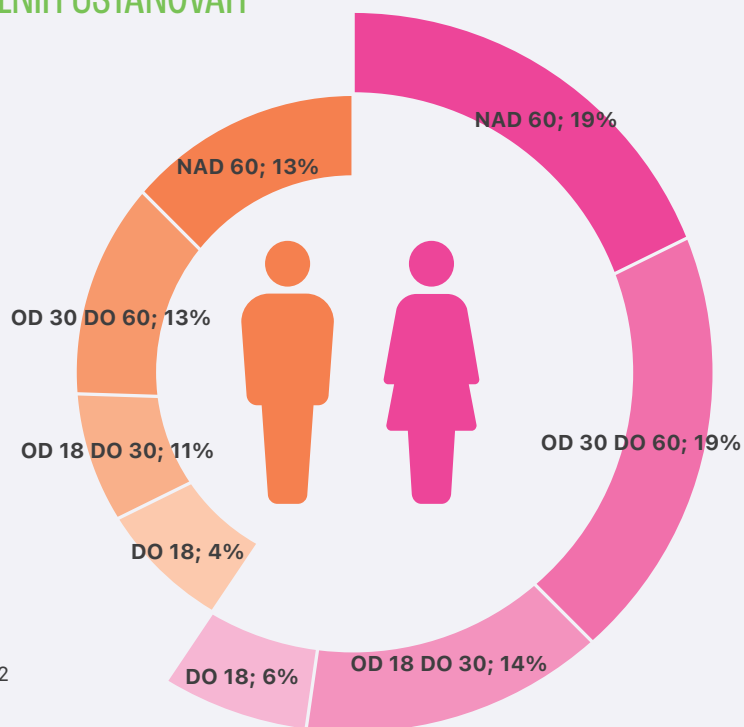
4.2 VKLJUČEVANJE

Prostovoljstvo izjemno prispeva k socialni vključenosti, vendar mora prostovoljstvo samo postati bolj dostopno ljudem iz različnih okolij, starosti in osebnih okoliščin.

- Investirajte v raziskave in v zbiranje podatkov, ki opozarjajo na pomanjkanje vključenosti in razlike v prostovoljstvu kot posledice omejujočih pravnih okvirov, predhodkov, stereotipov ali drugih virov neenakosti.
- Podatke in dokaze o neenakostih in pomanjkanju vključenosti uporabite kot podlago za podporo blažilnim dejavnostim in politikam kot del konkretnega akcijskega načrta v sodelovanju s partnerji civilne družbe.
- Z javnimi politikami in financiranjem sodelujte s prostovoljskimi organizacijami in organizacijami, ki vključujejo prostovoljce, da jih podprete pri ozaveščanju o raznolikosti, odpravljanju psiholoških in fizičnih ovir pri prostovoljstvu in razvoju podpornih sistemov.
- Zasnуйте akcijo za večjo vključenost vseh, npr. z urejanjem javnih prostorov, da bi odpravili ovire in ustvarili bolj dostopno, prijazno okolje.
- Financirajte specializirane organizacije za izvajanje tečajev in usposabljanj na področju vključevanja.
- Spodbujajte kampanje za vključujoče prostovoljstvo in z njimi vzpostavite enotno razumevanje vključujočega prostovoljstva in vključujočih prostovoljskih praks.

4.3 PROSTOVOLJSTVO V VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNIH USTANOVAH

Prostovoljstvo zagotavlja edinstveno okolje za državljansko vzgojo, je pomemben prostor za pridobivanje spretnosti in kompetenc, učenje in osebnostni razvoj, zato bi ga bilo potrebno spodbujati tudi v sistemu vzgoje in izobraževanja. Poleg tega prostovoljske izkušnje gradijo dobro samopodobo otrok, usmerjajo njihovo energijo v dobra dela in omogočajo, da se jih že od malih nog vzgaja v odprte občane, ki cenijo solidarnost, empatijo, demokracijo in enake možnosti za vse. Iz Skupnega poročila o prostovoljstvu v Republiki Sloveniji za leto 2022 je razvidno, da je najmanj prostovoljcev v starostni skupini do 18. leta.

Grafikon 9:
Delež števila prostovoljk in prostovoljcev po starostnih skupinah v letu 2022

(vir: Skupno poročilo o prostovoljstvu v Republiki Sloveniji za leto 2022)

- Zavzemajte se za celostno ureditev politike prostovoljstva mladih v Sloveniji.
- Razvijte evropski program državljanske mobilnosti, ki vključuje formalne in neformalne učne dejavnosti, vključno z prostovoljstvom, za spodbujanje evropskih vrednot ter krepitev evropskega demokratičnega in družbenega udejstvovanja med mladimi, kot je bilo predlagano v poročilu [Evropskega parlamenta o izvajanju ukrepov državljanske vzgoje](#)²⁵.
- Državljanška vzgoja in učenje naj bosta širše vpeljana v formalne izobraževalne sisteme, da se povečata ozaveščenost o prostovoljstvu in o civilni družbi pri otrocih in mladih, pa tudi širše, pri njihovih družinah.
- Podpirajte programe za prostovoljstvo otrok in mladih v vrtcih, šolah, dijaških domovih in na fakultetah.
- Z zagotavljanjem ustrezne finančne, infrastrukturne in strokovne podpore prostovoljskim organizacijam promovirajte, informirajte in krepite zavest o prostovoljstvu mladih.
- Omogočite priznavanje prostovoljstva (kot del učnih vsebin, opravljen del praktičnega izobraževanja, obvezne izbirne vsebine, kot dodatne kreditne točke v okviru Evropskega sistema prenašanja in zbiranja kreditnih točk (ECTS) ipd.) in standardizacijo orodij za priznavanje s prostovoljstvom pridobljenih kompetenc, da se omogoči dopolnjevanje formalnih izobraževalnih procesov s pomembno učno komponento neformalnega izobraževanja.
- Pripravite in zagotovite izobraževanja za ravnatelje in učitelje za organiziranje kakovostnega prostovoljstva v vzgojno-izobraževalnih ustanovah.
- Spodbujajte mednarodno prostovoljstvo med mladimi.
- Seznanite mlade, katere prostovoljske organizacije zagotavljajo dobro mentorsko podporo mladim. Mladi lahko na spletni strani prostovoljstvo.org²⁶ pogledajo, katere so Mladim prostovoljcem prijazne organizacije.

²⁵ www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2022-0060_EN.html

²⁶ www.prostovoljstvo.org/

5. VREDNOTENJE PRISPEVKA PROSTOVOLJSTVA

Prostovoljcev ne bi smeli predstavljati kot »amaterjev«, ki igrajo stransko vlogo »profesionalnim« zaposlenim, temveč kot dodano vrednost in edinstven vir za trajnostni razvoj. Prostovoljstvo naslavlja in sodeluje pri razvoju širokega spektra področij, kot so narava in živali, zdravje, vzgoja in izobraževanje, kultura in umetnost, turizem, šport in socialna dejavnost, prispeva pa tudi k razvoju gospodarstva. V krizah mnogo državljanov ponudi svoj čas in strokovno znanje, vendar lahko brez koordinacije in zaradi nejasno razdeljenih vlog njihova angažiranost upade, potrebe pa tako ostanejo nenaslovljene. Celovitejši pristop k politiki prostovoljstva z medsektorskim pristopom in z upoštevanjem različnih oblik in področij prostovoljstva bi omogočil boljše usklajevanje ponudbe in povpraševanja.

5.1 DRUŽBENI IZZIVI IN PROMOCIJA

Državljeni se soočajo z vse večjimi in univerzalnimi vprašanji, kot so družbene in gospodarske neenakosti, krčenje prostora za civilno družbo in demokracijo, podnebne spremembe, osamljenost, digitalni razkorak ter vprašanje varstva naravne in kulturne dediščine. Prostovoljci so strokovnjaki za izzive, s katerimi se soočajo njihove skupnosti, ter strokovnjaki za možne rešitve. Dosedanja [Strategija razvoja nevladnih organizacij in prostovoljstva do leta 2023](#)²⁷ je izpostavila potrebo po vzpostavitvi mehanizmov za večjo prepoznavnost in krepitev organiziranega prostovoljstva po posameznih področjih tako na lokalni kot na nacionalni ravni.

- Državna priznanja povečujejo možnost za javno priznanje in spodbujanje delovanja prostovoljcev in društev. Spodbujajte natečaje za naj prostovoljce_ke, naj prostovoljske projekte, naj prostovoljske organizacije ter nacionalne akcije (Dan za spremembe, Nacionalni teden prostovoljstva).
- Promovirajte razvoj prostovoljstva na različnih področjih dela, kot so kultura in umetnost, človekove pravice, okolje in živali, turizem, delo z otroki in mladimi, delo s starejšimi in s tujci.
- Zahvalo prostovoljcem lahko izkažete tudi s posebnimi ugodnostmi (subvencioniran prevoz, vstopnice za abonmaje in prireditve...).
- Promovirajte razvoj prostovoljstva v različnih regijah, da se zmanjšajo regionalne razlike.
- Financirajte specializirane organizacije za izvajanje tečajev in usposabljanj na področju vključevanja.
- Spodbujajte kampanje za vključujoče prostovoljstvo in z njimi vzpostavite enotno razumevanje vključujočega prostovoljstva in vključujočih prostovoljskih praks.

5.2 ZUNAJ OKVIRA IZVAJANJA STORITEV

Prostovoljce, organizacije, ki vključujejo prostovoljce, in prostovoljsko mrežo je treba vključiti kot ključne deležnike pri izboljševanju družbe in doseganju enakih možnosti za vse, ne le kot izvajalce nalog in storitev. Prostovoljstvo ne prinaša zgolj praktičnih rezultatov, ampak ima pomembno vlogo tudi pri socialni koheziji, zblíževanju ljudi ter ohranjanju odprte komunikacije in dialoga med nami in drugimi.

- Pomen prostovoljcev za kakovost življenja, dobro počutje in solidarnost v Evropi izražajte s pozitivnimi sporočili.
- Prispevek prostovoljstva k uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja vključite v vizijo razvoja Slovenije ter v razvojne strategije.
- Obstoječe raziskave o prostovoljstvu uskladite z nacionalnimi kazalniki, povezanimi z zdravjem in socialnim kapitalom, da se poveča celostno razumevanje prispevka prostovoljstva.

5.3 POTRJEVANJE UČENJA

72 % prostovoljcev se je v raziskavi NCVO Dobro porabljen čas (**Time Well Spent**²⁸) 2023 strinjalo, da jim prostovoljsko delo »daje nova znanja in izkušnje«. Prostovoljstvo zagotavlja edinstveno okolje za državljansko vzgojo, je pomemben prostor za pridobivanje spretnosti in kompetenc, učenje in osebni razvoj, torej dopolnilo zaposlitvi in formalnim možnostim izobraževanja in usposabljanja, ne pa alternativa.

- Vodje, mentorje in koordinatorje organizacij usposobite in podprite s sredstvi, da lahko ustrezno beležijo kompetence, ki jih prostovoljci_ke pridobijo s prostovoljskim delom, ugotavljajo, dokumentirajo in potrjujejo njihovo učenje, s postopki potrjevanja neformalnega in priložnostnega učenja.
- Podprite evropska prizadevanja za izmenjavo in priznavanje skupnih orodij za potrjevanje znanj in spretnosti, pridobljenih s prostovoljstvom.
- Podprite delodajalce pri razumevanju in vrednotenju spretnosti in kompetenc, pridobljenih s prostovoljstvom, za svoje obstoječe in prihodnje zaposlene v postopkih razvoja kadrovskega virov in zaposlovanja.
- Podprite izobraževalne ustanove pri razumevanju in vrednotenju spretnosti in kompetenc, pridobljenih s prostovoljstvom, za svoje obstoječe in prihodnje dijake in študente.

5.4 RAZISKAVE IN MERJENJE

Zaradi stalnega pomanjkanja usklajenosti na ravni EU v zvezi s programi, politikami in zbiranjem podatkov o prostovoljstvu je nemogoče realno oceniti in izmeriti resnični transformativni učinek prostovoljstva v Evropi, kar onemogoča razvoj učinkovite, trajnostne, z dokazi podprte politike tega področja. Zato so proračuni za prostovoljstvo na vseh upravnih ravneh in področjih zlahka in vedno bolj izpostavljeni zmanjševanju.

- Skupaj s partnerji si prizadevajte, da bi na nacionalni, regionalni in občinski ravni zbirali zanesljivejše in primerljivejše podatke o prostovoljstvu, med katere bi poleg števila prostovoljcev, števila prostovoljskih organizacij in števila prostovoljskih ur vključili tudi druge učinke prostovoljstva.

Leto	Število oddanih poročil o prostovoljstvu	Število prostovoljcev	Število opravljenih prostovoljskih ur
2011	222	26.573	4.279.443
2012	403	54.137	5.538.795
2013	493	46.903	6.161.795
2014	743	84.206	10.056.740
2015	1.037	96.822	10.878.360
2016	1.378	307.262	10.729.514
2017	1.650	291.214	9.466.281
2018	1.822	244.304	9.903.798
2019	1.986	284.131	11.612.792
2020	2.118	188.803	7.366.033
2021	2.232	188.520	9.503.591
2022	2.341	226.106	9.245.305

Tabela 1: Pregled števila oddanih poročil, števila prostovoljcev in opravljenih prostovoljskih ur po letih

(vir: Skupno poročilo o prostovoljstvu v Republiki Sloveniji za leto 2022)

- Spodbujajte prostovoljske organizacije in organizacije s prostovoljskim programom, da se vpisujejo v vpisnik prostovoljskih organizacij na AJPES.
- Na podlagi Skupnega poročila o prostovoljstvu v Republiki Sloveniji za leto 2022 je bilo v letu 2022 opravljenega organiziranega prostovoljskega dela v vrednosti 92.625.736 evrov, vendar ta vrednost sama po sebi ne upošteva prispevka prostovoljstva k osebnemu blagostanju, zdravju, varnosti, socialnim povezavam in aktivnemu državljanstvu. Pri merjenju vrednosti prostovoljstva uporabljajte pristop »onkraj BDP«, ki se ne omejuje na statistične podatke o ekonomski vrednosti, kot je to predlagano v Evropskih raziskavah o kakovosti življenja (EQLS), Harmoniziranih evropskih raziskavah o porabi časa (HETUS) in v Statistiki Evropske unije o dohodku in življenjskih razmerah (SILC). Prožni pristop priznava pomen mehkih rezultatov in prilagaja postopke ocenjevanja in poročanja velikosti in naravi različnih prostovoljskih priložnosti.
- Sodelujte s statističnimi agencijami, raziskovalnimi inštituti, strokovnjaki in strokovnimi organizacijami, da bi identificirali, količinsko opredelili in evidentirali prispevek prostovoljstva.
- Ustrezni podatki o prostovoljstvu se delijo v [prostovoljski bazi Združenih narodov](#)²⁹, da bi zajeli globalni in primerjalni zemljevid prostovoljstva.
- Kadar pri projektih in programih, ki jih finančno podpirate, zahtevate lastni delež prijavitelja, pri prostovoljskih organizacijah upoštevajte ovrednoteno prostovoljsko delo.

Volunteering Equality
Rights Action
VERA

Co-funded by
the European Union

Project Number: 101104521
(Revealing European Values In Volunteering in Europe - REVIVE Project No. 101051131)

November 2023
Uredila: Eva Klobčar
Oblikovala: Alma Balo Topalović

Za več informacij nas kontaktirajte po e-mailu ali telefonu.

Slovenska filantropija, Združenje za promocijo prostovoljstva
Cesta Dolomitskega odreda 11, 1000 Ljubljana
T: +386 01 433 40 24
E: slovenska@filantropija.org
W: www.prostovoljstvo.org